

ZÁKON

ze dne2016,

**kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ Změna trestního zákoníku

Čl. I

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., Nálezu Ústavního soudu č. 259/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 165/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb. a zákona č./2016 Sb. se mění takto:

1. Za § 327 se vkládá nový § 327a, který včetně nadpisu zní:

§ 327a Hanobení prezidenta republiky

1) Kdo veřejně hanobí prezidenta republiky, ruší výkon jeho pravomoci a snižuje tak jeho vážnost, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

ČÁST DRUHÁ Změna zákona o některých přestupcích

Čl. II

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č./2016 Sb. se mění takto:

1. Do § 5 odst. 1 písm. b) se za slovo „osoby“, vkládají nová slova, která zní: „nebo prezidenta republiky“ a slovo „její“ se nahrazuje slovem „jejich“.

ČÁST TŘETÍ Účinnost

Tento zákon nabývá v Části první účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení a v Části druhé dne 01.07.2017.

Důvodová zpráva

1. Důvod předložení a cíle

Předložená novela trestního zákoníku a zákona o některých přestupcích si klade za cíl větší ochrany hlavy státu, než která je poskytována v současnosti veřejným právem. Ochrana hlavy státu byla v českém, resp. československém právním systému již v dobách první republiky. Zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, v Hlavě II. – Poškození republiky a útoky na ústavní činitele - vyjmenovával jednotlivé skutkové podstaty trestných činů, kterými byli chráněni ústavní činitelé, prezidenta republiky nevyjímaje. Konkrétně § 11 vymezoval skutkovou podstatu trestného činu *Urážka prezidenta republiky*. Stejně jako trestný čin urážka prezidenta mohl být podle zmiňovaného zákona spáchán i přestupek hrubé neslušnosti, který byl spáchán tím, že byl rušen výkon pravomoci prezidenta republiky, jeho náměstka ..., aby snížil jejich vážnost, kdo potupil jméno republiky, její znak, vlajku nebo barvy nebo vypodobení prezidenta republiky ..., a pachatel se za takový přestupek trestal vězením od osmi dnů do šesti měsíců. I přes různý vývoj práva trestního de facto všechny trestní zákoníky chránily prezidenta republiky, až byla tato kontinuita ukončena v letech 1994-1997. I zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který platil před současným trestním zákoníkem, chránil prezidenta republiky a její představitele v § 102 a 103, avšak i tato ochrana byla postupem doby rušena. Nejprve zrušil Ústavní soud České republiky dne 12. dubna 1994 § 102 trestního zákona, přičemž toto paragrafové znění chránilo před veřejným hanobením republiku, Federální shromáždění Československé socialistické republiky, Českou národní radu, Slovenskou národní radu nebo jejich předsednictva anebo vlády. Následně byl zákonem č. 253/1997 Sb. k 1.1.1998 z trestního zákona vypuštěn i § 103, přičemž tato skutková podstata chránila prezidenta republiky před tím, kdo snižoval jeho vážnost nebo kdo veřejně hanobil jiného čelného představitele republiky pro výkon jeho pravomoci nebo vůbec pro jeho činnost v životě politickém.

V současné době jsme stále častěji svědky urážek hlavy státu, státních symbolů, avšak adekvátní ochrana zde chybí a proto je třeba onu již zmiňovanou a přetrženou kontinuitu ochrany prezidenta republiky v rovině práva veřejného opět do právního řádu začlenit. Kupříkladu v Nizozemí je v platnosti zákon z 19. století, o urážce majestátu, který poskytuje ochranu královské rodině. Například dne 14. července roku 2016 uložil nizozemský soud vězení v délce 30 dní pisateli hanobného článku na facebooku na adresu královské rodiny. Obdobně chrání zákony v jiných evropských zemích jak představitele monarchií, tak prezidenty či ústavní činitele. Jak již bylo uvedeno výše, v České republice taková ochrana chybí.

2. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Současné trestní právo poskytuje v Hlavě X. – Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, Díl 1, Trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby, ochranu úředním osobám a orgánům veřejné moci, nicméně konkrétní ochranu prezidentu republiky trestní zákoník neposkytuje. Trestní právo také pamatuje v § 336 na ochranu soudu před jeho pohrdáním, jestliže někdo závažným způsobem ruší jednání soudu nebo při takovém jednání se k soudu chová urážlivě nebo soud znevažuje. Prezidenta republiky však lze při výkonu jeho funkce rušit, znevažovat nebo dokonce hrubě urážet a ochrana mu poskytována není. Prezident republiky přitom již z konstrukce Ústavy ČR má mít větší ochranu než moc soudní. Zákon o některých přestupcích, jenž má platit 01.07.2017 pamatuje na ochranu osob úředních, avšak nikoliv konkrétně prezidentu republiky, což by mělo být touto novelou napraveno.

3. Popis cílového stavu

Díky této novele trestního práva a práva přestupkového by v budoucnosti nemělo docházet k excesům na adresu prezidenta republiky, k jeho hrubým veřejným urážkám, neboť již samotná skutková podstata, která v trestním zákoníku a z zákoně o některých přestupcích chybí, by měla být dostatečnou hrozbou pro potenciální pachatele a v souladu s generální prevencí tak pozitivně působit na případné pachatele a odradit je tak od spáchání takového trestného činu či přestupku.

4. Identifikace dotčených subjektů

- Prezident republiky

5. Dopady pozměňovacích návrhů

- Dopad na státní (veřejné) rozpočty: Nepředpokládá se dopad na státní rozpočet ani rozpočty krajů a obcí
- Dopad na podnikatelské prostředí a občany: Předpokládá se pozitivní celospolečenský dopad.
- Dopad na životní prostředí: Navrhovaná úprava nemá dopad na životní prostředí.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhované řešení je v souladu s předpisy tvořícími ústavní pořádek, jakož i mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky a zajišťuje také právní prostředí pro realizaci současných i budoucích mezinárodních závazků z mezinárodních smluv podle čl. 49 Ústavy České republiky.

Návrh novelizace respektuje zásadu, podle níž lze státní moc uskutečňovat pouze na podkladě zákona a v jeho mezích. Návrh je též v souladu s judikaturou Ústavního soudu ČR a Nejvyššího soudu.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá žádný vliv na rovnost mužů a žen, neboť nečiní rozdíly v tom, zda úřad Prezidenta republiky vykonává či pachatelem trestného činu či přestupku je muž či žena.

8. Zhodnocení korupčních rizik (CIA)

Navrhovaná úprava s sebou nepřináší korupční rizika.

Zvláštní část

K Části první, čl. I

Navrhuje se, aby byli nově postihováni pachatelé trestného činu hanobení prezidenta republiky podle nově inkorporované skutkové podstaty trestného činu do zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Postih za takový trestný čin není nijak drakonický, je spíše výchovného charakteru.

K Části druhé, čl. II

Navrhuje se, aby byli nově postihováni pachatelé přestupku znevážení postavení prezidenta při výkonu pravomoci, neboť taková úprava chybí, postih není nijak výrazný, má především výchovný charakter.

K Části třetí

Navrhuje se, aby zákon v Části první nabyl účinnosti již prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení a v Části druhé dnem 01.07.2017, a to proto, že zákon č. 251/2016, o některých přestupcích nabývá účinnost právě k datu 01.07.2017 a je tak logické, aby tato novela nabyla účinnost stejně, jako zákon o některých přestupcích.

V Praze dne 11. listopadu 2016

Předkladatelé:

Zdeněk Ondráček, v.r.
Vítězslav Jandák, v.r.
Zdeněk Soukup, v.r.
Marek Černocho, v.r.
Petr Adam, v.r.
Jaroslav Foldyna, v.r.
Zdeněk Syblík, v.r.
Pavčina Nytrová, v.r.
Miroslava Strnadlová, v.r.
Richard Dolejš, v.r.
Marie Benešová, v.r.
Markéta Wernerová, v.r.
Jaroslav Zavadil, v.r.
Ladislav Velebný, v.r.
Zuzana Kailová, v.r.
Jaroslav Krákora, v.r.
Stanislav Huml, v.r.
Zuzana Šánová, v.r.

Vlastimil Vozka, v.r.
Milan Brázdil, v.r.
Stanislav Pfléger, v.r.
Jiří Běhounek, v.r.
Marie Pěňčíková, v.r.
Hana Aulická Jírovcová, v.r.
Ivo Pojezný, v.r.
Václav Snopek, v.r.
Jaroslav Borka, v.r.
Karel Šidlo, v.r.
Loe Luzar, v.r.
Jiří Valenta, v.r.
Josef Nekl, v.r.
Miroslav Opálka, v.r.
Alena Nohavová, v.r.
Milada Halíková, v.r.
Stanislav Grospič, v.r.
Marta Semelová, v.r.
Stanislav Mackovík, v.r.
Josef Zahradníček, v.r.
Josef Šenfeld, v.r.
Olga Havlová, v.r.
Jana Hnyková, v.r.
David Kádner, v.r.
Martin Lank, v.r.
Karel Fiedler, v.r.
Pavel Plzák, v.r.
Stanislav Berkovec, v.r.
Jana Lorencová, v.r.
Bronislav Schwarz, v.r.
Josef Hájek, v.r.
Martin Sedlář, v.r.
Josef Kott, v.r.
Pavel Čihák, v.r.
Margit Balaščíková, v.r.
Dana Váhalová, v.r.
Alexander Černý, v.r.
Gabriela Hubáčková, v.r.
Květa Matušovská, v.r.
Jan Klán, v.r.
Pavel Kováčik, v.r.
Vladimír Koníček, v.r.
René Číp, v.r.
Miroslav Grebeníček, v.r.
Vojtěch Filip, v.r.
Bohuslav Chalupa, v.r.